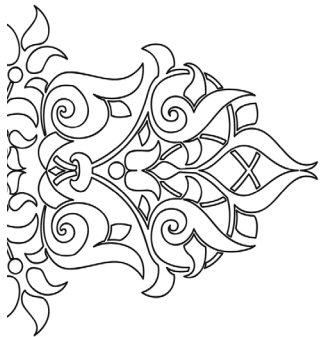
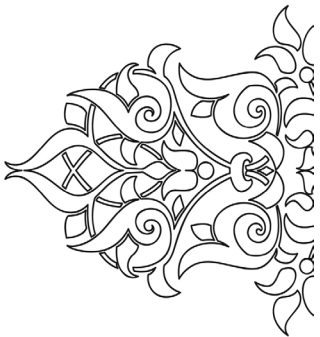

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اجْعَلْ نَفْسَكَ مِيزَانًا فِيمَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ غَيْرِكَ

(نامه ۳۱ نهج البلاغه)

اهداف درس قرآن با رویکرد عقلانی-اخلاقی
ویژه‌ی سوم دبستان

صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَانَا يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ ﷺ

مقدمه:

این دفترچه به جهت تعیین اهداف قرآن دبستان بر مبنای مکتب تربیت عقلانی - اخلاقی تهیه شده است. در ابتدای دفترچه به تبیین رویکرد آموزش قرآن در دبستان پرداخته شده است که برگرفته از راهنمایی‌های آقای دکتر بنی هاشمی در شوراهای یکی از مدارس می‌باشد، در ادامه اهداف هر پایه از دبستان منطبق بر مبانی ذکر شده توسط نهاد تربیت عقلانی نگاشته شده است. طرح درس‌های منطبق بر این اهداف به شکل قابل فهم برای متربیان هر پایه بصورت فعال و ابتکاری در حال نگارش است. انشاءالله که بتواند مورد استفاده مدارس قرار گیرد. امید است این مجموعه مورد رضایت و تأیید قرآن ناطق و ثقل قرآن، حضرت حجه بن الحسن بقیه الله ارواحنا فداه قرار گیرد.

الف. لزوم حفظ قداست و حرمت قرآن

حرمت و جایگاه قرآن، مسأله بسیار کلیدی و مهمی است که باید در سرتاسر زندگی انسان نهادینه شود. باید شأن قرآن حفظ شود و در این زمینه سهل‌انگاری نشود. در حالات مرحوم آیه الله بروجردی آمده که در اتاقی که قرآن بود نمی‌خوابیدند و پا دراز نمی‌کردند. این تقید شخصی نشان‌دهنده عمق معرفت ایشان به قرآن این پدیده‌ی بی‌نظیر الهی است. حرمت قائل نشدن برای قرآن به جهت کمبود معرفت است. لازم است متربیان را به گونه‌ای با قرآن آشنا کنیم که بدانند قرآن مانند یک فرد زنده شاهد و ناظر اعمال ماست و دنیا و آخرت با آن طرف هستیم. عین الله است و ما را نظارت می‌کند نه اینکه فقط خواندن آن ثواب داشته باشد.

ب- چشاندن ارزش و جایگاه قرآن به متریان

حفظ حرمت و شأن قرآن در قلب متریان به این است که قرآن را یک کتاب عادی تلقی نکنند که بخواهند فقط از خواندن یا حفظ آیات آن ثواب ببرند. البته روانخوانی قرآن هم شأن خود را دارد ولی باید مراقب بود که جنبه‌های تذکری قرآن نادیده گرفته نشود و شیرینی آن حفظ شود. اما برنامه‌ریزی برای صرف روانخوانی، ظلم به قرآن است. لازم است به متریان بیاموزیم که قرآن کتاب زندگی و درس گرفتن است. آیاتی از قرآن را که جنبه تنبیهی و تذکری دارند و با انسان حرف می‌زنند را به آن‌ها بچشانیم و بفهمانیم که باید به این آیات عمل کنند و این روحیه در متریان شکل بگیرد که از قرآن باید درس گرفت و از آن حیا کرد و بدانند که قرآن در قیامت شاهد له و یا شاهد علیه خواهد بود. این که در قیامت گفته می‌شود «أَقْرَأْ وَ ارْقُءْ»^۱ بخوان و بالا بیا بدین معنا نیست که مثلاً قاریان سنی که مانند خوانندگان هنرمندند، به آن‌ها گفته شود بخوان و بالا بیا؛ قرآن پیام و درس و حساب و کتاب دارد. به گونه‌ای برخورد نشود که حرمت آن حفظ نشود و کتاب عادی تلقی شود و البته در کنار آن، آموزش روانخوانی قرآن نباید نفی گردد.

ج. ذکر بودن کتاب قرآن

قرآن کتاب ذکر است. «وَأُنزِلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ»^۲ ذکر یعنی تذکر دادن و متذکر شدن یا تنبیه دادن و به خود آمدن. یعنی تذکر دادن بر پایه فطرت عقلایی و ارجاع به عقل و به فطرت عقلاییه. عمده آیات خداشناسی، معادشناسی، ارکان اعتقادی، انسان‌شناسی و... بر پایه ذکر است. این موارد در قرآن بسیار است. اگر بتوان جنبه ذکر بودن قرآن را مورد به مورد به متریان نشان داد بسیار گوارا و دلنشین خواهد بود و در قلب و جان آنان خواهد نشست.

۱- الکافی (ط - الإسلامية)؛ ج ۲؛ ص ۶۰۱

۲- نحل/ ۴۴

نور قرآن همان نور قلب است. نور فطرت است. نور معرفت الله است. این نور، قلب را منور می‌کند. باید مخاطب پیام قرآن را بگیرد تا قلبش منور شود. هم آیات اعتقادی و هم آیات اخلاقی و رفتاری که زیربنای عمل به احکام است، همه به فطرت عقلانیّه تذکر می‌دهند که نور است. قرآن با انسان حرف می‌زند و تنبه می‌دهد. «لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»^۱ حرف قرآن است. قرآن از ما انتظار دارد که اموری را با عقلمان دریابیم. باید این ویژگی ذکر بودن قرآن با ابتکار و خلاقیت به متربیان نشان داده شود.

وقتی گفته می‌شود قرآن حیّ است بحث‌های صوفیانه و شاعرانه مدنظر نیست. منظور این است که قرآن به گونه‌ای خوانده شود که دارد با ما حرف می‌زند. یعنی قلب خود را در معرض نور قرآن قرار دهیم تا قرآن قلبمان را منور کند. مطابق آنچه از احادیث ائمه علیهم‌السلام می‌آموزیم قرآن کلام الله است و ما مخاطب خداوند متعال در قرآن کریم هستیم. این ارتباط دوطرفه، یک مخاطب و یک مخاطب دارد. ما مخاطب هستیم و خود خدای متعال به نفس شریفش مخاطب یعنی خطاب‌کننده ما است. مخاطب حیّ، شاهد و ناظر است. حال بدون اینکه خود را به هیچ وجه با وجود مقدس پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم مقایسه کنیم، خود را جای ایشان قرار دهیم و بدانیم خدای متعال با ما سخن می‌گوید اگر اینگونه قرآن را بخوانیم به فرمایشات ائمه علیهم‌السلام عمل کرده‌ایم. در واقع بفهمیم که این آیه از ما چه چیز می‌خواهد و مقصود و مراد آن چیست. مقصود همان است که در قلب ما روشن می‌شود. ما خود را در محضر خدا ببینیم که ما را نظاره می‌کند و با ما سخن می‌گوید.

قرآن در روز قیامت شهادت می‌دهد. هر کسی که حق قرآن را ادا کرده باشد به نفع او شهادت او می‌دهد و هر کسی را که کوتاهی کرده باشد علیه او شهادت می‌دهد.^۲ در حقیقت باید خود را در برابر خدای متعال و قرآن مسئول و مکلف ببینیم و بدانیم خداوند از ما انتظاراتی دارد و همه کارهای ما را زیر نظر دارد.

۱- یوسف/ ۲

۲- بحار الأنوار (ط - بیروت)؛ ج ۷؛ ص ۹۱۳

اگر قرآن را اینگونه بشناسیم متفاوت است با اینکه قرآن را صرفاً حقیقتی بدانیم که به ما ربطی ندارد و صرفاً پیغام‌هایی از طریق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ما رسانده است. این نوع معرفت درجه پایین‌تری نسبت به این است که خود را مخاطب قرآن ببینیم و لحظه لحظه حس کنیم که باید در محضر خدا و قرآن که فعل خدا و اسم و صفت اوست، پاسخگو باشیم.

د. رویکرد و نحوه آموزش مفاهیم قرآن

آیات تنبیهی در قرآن فراوان است. باید آن‌ها را پیدا کرد و به واسطه‌ی آن‌ها تذکر داد. به آیات قرآن نباید با رویکرد غیر عقلی نگاه کرد؛ بلکه با رویکرد تذکر دادن به فطرت عقلانیته دیده شود. این باعث می‌شود که در درجه اول خودِ مربیان و بعد متربیان نسبت به قرآن حس خاصی پیدا کنند.

برای آموزش مفاهیم قرآن از جهت تذکر و ذکر بودن آن، آیات روانی انتخاب شوند که بر دل و جان دانش‌آموزان بنشینند. قرآن برای همه سنین سخن دارد. اگر امور فطری قرآن انتخاب شوند فطرت پاک بچه‌ها آن را می‌گیرد. اگر چنین کاری انجام نشود حق قرآن ادا نمی‌شود.

تعلیم قرآن لایه لایه است؛ تأویل و تنزیل دارد. محکمات قرآن (تأویله فی تنزیله)^۱ سخت نیست؛ مثل آیات سوره حجرات که آموزه‌های اخلاقی دارد؛ «لَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا»^۲، «لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ»^۳... اولاً این آیات به یک معنا نصوص هستند و خلاف ظاهر معنا نمی‌شوند و جنبه عقلانی هم جزو مرادات خداست؛ ثانیاً از این لایه هم که پایین‌تر برویم ممکن است روایات جنبه‌های دیگر را هم به ما نشان داده باشند.

۱- بحار الأنوار (ط - بیروت)؛ ج ۹۰؛ ص ۱۲

۲- حجرات/۱۲ ص

۳- حجرات/۱۱

در کنار آیات تذکری و فطری برای اینکه نیاز قرآن به مبین هم روشن شود آیاتی مثل آیات وضو نیز توضیح داده شود. مثلاً «فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ»^۱ بیان شود و بخش «إِلَى الْمَرَافِقِ» توضیح داده شود که معنایش چیست. در این صورت هم احکام آموزش داده می شود هم معنای «إِلَى الْمَرَافِقِ» و نحوه و حد شستشو نشان می دهد، بدین ترتیب هم بحث علمی و تذکری است و هم آموزش حجیت جمعیه (قرآن در کنار اهل بیت علیهم السلام) می دهد.

لایه های معنایی قرآن با عنایت به روایات هدف گذاری شود ولی لازم نیست حتماً روایت خوانده شود؛ فقط خودِ مربی مطمئن باشد که درست می فهمد و بعد به بچه ها آموزش دهد. در بحث قرآن اگر طرح درس های خوبی نوشته شود، هیچگاه وقت گذاری روی مفاهیم قرآن اشباع کاذب ایجاد نمی کند و خسته کننده نمی شود.

ه. نمونه هایی از آیات تنبیهی در بحث شکر

شکر رأس فضایل و مکارم است و پایه و اساس و مبنای دینداری است. در آیات زیادی از قرآن عبارت «لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ»^۲ آمده است و بحث شکر را با استعانت از این آیات می توان به خوبی جا انداخت تا به دل بچه ها بنشیند. مثلاً در قرآن به لقمان حکیم سفارش شده که «ان اشکر لی و لوالدیک»^۳. روی این آیات خیلی می توان مانور داد؛ چراکه جنبه تذکری در این آیات واضح و صریح است. این آیات به گونه ای ارائه شود که دانش آموز حس کند خدا با او سخن می گوید. این روش هم جذاب است و هم انس با قرآن ایجاد می کند.

۱-مائده/۶

۲-انفال/۲۶

۳-لقمان/۱۴

- وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۱

- كَذَلِكَ سَخَّرْنَاَهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۲

- ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۳

- ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۴

- وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۵

- لَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَ مَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ^۶

- وَ وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ^۷

برای مثال در خصوص این آیه آخر می‌توان در طرح درس توضیح داد که مادر با چه زحمتی بچه را حمل می‌کند و دو سال طول می‌کشد تا او را از شیر بگیرد و... در واقع یک سری تنبهاات عقلی انسان را به شکر خدا و شکر والدینش می‌رساند.

و. حفظ موضوعی آیات قرآن

۱. اینکه فقط روان‌خوانی هدف باشد، بچه‌ها طراوت قرآن را حس نمی‌کنند. اگر دختر بچه سوم مزه‌ای از معارف قرآن در

۱- نحل/ ۷۸

۲- حج/ ۳۶

۳- بقره/ ۵۲

۴- بقره/ ۵۶

۵- مائده/ ۶

۶- لقمان/ ۱۲

۷- لقمان/ ۱۴

کامش بنشیند خیلی متفاوت است. در جامعه ما که حالت مذهبی پیدا کرده موارد صوری و نمایشی زیاد شده مانند مسابقات قرآن و... اینها فضیلت محسوب می‌شود، اما مشکلی را از زندگی انسان‌ها حل نمی‌کند. سفارشاتى که ائمه علیهم‌السلام هم کرده‌اند همین است «زَبَّ تَالِ لِلْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ يَلْعَنُهُ»^۱. قرآن را از حفظ با رعایت تجوید و با قرائت صحیح می‌خواند اما اخلاق سوء دارد. این شخص از قرآن دور است، درحالی‌که فکر می‌کند حافظ قرآن است؛ در مقایسه با کسی که اخلاق قرآنی دارد ولی در خواندن قرآن روان نیست. قطعاً مشخص است که در پیشگاه خدا و ائمه علیهم‌السلام کدام بالاتر هستند. این فرصت‌ها از دست می‌رود. مخلوط و تلفیقی از اینها مناسب‌تر است. با طرح درس‌های زیبا مفهوم آیات قرآنی هم به کام متربی نشانده شود.

۲. حفظ فی نفسه می‌تواند فضیلت باشد ولی در مقایسه با دیگر کارهای قرآنی فشار روی چه فعالیتی باشد؟! بچه‌ها در کارهای قرآنی انرژی محدودی دارند. حفظ حالت صوری و نمایشی پیدا می‌کند و کرده‌است. کسانی به دنبال حفظ رفته‌اند که اخلاق قرآنی ندارند و از معارف قرآنی دور هستند و این آفت حفظ قرآن است. اگر حفظ بخواهد پررنگ‌تر از جنبه‌های دیگر باشد خوب نیست؛ مگر اینکه پررنگ‌تر نباشد. یا کمرنگ‌تر باشد یا حداقل همان اندازه باشد. بهتر است حفظ نسبت به مفاهیم کمرنگ‌تر باشد. حتی روان‌خوانی و بی‌غلط خواندن از حفظ مهم‌تر است. در روایت آمده‌است که قرائت فی المصحف نسبت به از حفظ خواندن قرآن اولویت دارد. قرآن از رو خوانده شود اولی از حفظ است.

۳. برای حفظ موضوعی قرآن، باید ابتدا متربی موضوع را دریابد و با مفاهیم آشنا شود و پیام آنچه را که حفظ کرده‌است بفهمد. جدا از مفاهیم نمی‌شود سراغ حفظ رفت. خوب است اینها تلفیقی انجام شوند. حفظ موضوعی زمینه خوبی برای گره زدن حفظ به بحث معارفی است. مثلاً اگر حتی از بزرگ‌ترها بپرسید چند آیه قرآن در مورد آداب معاشرت اجتماعی بلد هستند

۱- مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل / ج ۴ / ۲۴۹

نوع افراد نمی‌دانند. اگر قرار بر حفظ است با مفاهیم هم ارتباط پیدا کند. مثلاً «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»^۱، «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ»^۲ که در مورد پیغمبر ﷺ است موضوعی با هم گره بخورد. بتواند از حفظ بگوید در آداب معاشرت چه آیاتی داریم. لازمه‌اش این است که برای مرتبی جا افتاده باشد که پیام «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» چیست؟ پیام «لَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا»^۳ چیست؟ پیام «لَا تَجَسَّسُوا»^۴ چیست؟ ابتدا این آیات موضوعی با عنایت به مفاهیم انتخاب شوند. سپس حفظ بر این آیات بنا شود. مدل حفظی که در جامعه رایج است این نیست، هنرمندی است و فضیلتی محسوب نمی‌شود که آیه را از ابتدا بخواند یا از انتها. یا فلان آیه در کدام صفحه عثمان طه است. این‌ها در مقایسه با اینکه آیات قرآن موضوعی حفظ شوند به دردی نمی‌خورد. مثلاً در مورد نماز، وضو، والدین، شکر، صبر، مفاهیم کلیدی و فضایل اخلاقی، رذایل اخلاقی مانند حسد، حرص و ... حفظ موضوعی باشد. این‌گونه حفظ پیوند عمیقی با مفاهیم و معارف قرآن پیدا می‌کند.

ز. معرفی دین با محوریت اخلاق و تنبه به آیات قرآن

در پایان بیان این نکته خالی از لطف نیست که حیف است از آیات قرآن برای معرفی دین استفاده نکنیم. لازم است در مدارس، دانشگاه‌ها، تبلیغات عمومی و... معرفی دین با محوریت اخلاق و تنبه دادن به آیات قرآن صورت گیرد تا دین‌گریزی که در نسل جوان به وجود آمده از بین برود. مثلاً در بحث حجاب اگر در فضای اخلاق و معنویت اخلاقی وارد شویم و در مسیر عفت حرکت کنیم خود به خود حجاب را می‌پذیرند و لازم نیست فشار احکامی بیاوریم. تنها راه، راه پیغمبر اکرم ﷺ است. افراد نسبت به اخلاق موضع نمی‌گیرند و نرم می‌شوند و پذیرای احکام می‌گردند. در آیات قرآن نیز ابتدا دعوت به اخلاق و بعد از آن بیان احکام است.

۱- بقره/۸۲

۲- آل عمران/۱۵۹

۳- حجرات/۱۲

۴- همان

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی
۱- شعار ایجاد انس و علاقه به قرآن کریم ، آداب محضر قرآن	وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ اعراف/۲۰۴	تبه عقی - تذکر به ضرورت احترام گذاشتن به قرآن - تنبه به نیاز انسان به وجود راهنما
		مصادیق - شناخت قرآن به عنوان نقشه زندگی - آشنایی با گوشه‌ای از ویژگی‌های قرآن (تازه بودن، همیشگی بودن...) - آداب درک محضر قرآن (با وضو بودن، رو به قبله بودن، دو زانو نشستن...) (...)
		عزت - اشاره به مبین و راهنما بودن اهل بیت (علیهم السلام) برای قرآن - نعمت وجود اهل بیت (علیهم السلام) برای درک قرآن

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی
۱-۲ اخلاق حق پذیری	پیام قرآنی صفحه ۷۷ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ آل عمران / ۵۷	بِه عَقْلِي - متذکر شدن به تشخیص حق از باطل به کمک نور عقل - توجه به حسن اعطای حق به حق دار، شرط رعایت انصاف
		بِه مَعَادِي - ترجیح ایستادگی پای حق، بر حفظ روابط دوستانه - رعایت قوانین نوشته و نانوشته خانواده و مدرسه - پذیرفتن اشتباهات و عذرخواهی - رعایت حق خدا و معصومین علیهم السلام - رعایت حق الناس
		بِه عَزَمِي - بارور کردن عقل جهت تشخیص بهتر حق از باطل از طریق مراجعه به تعالیم اهل بیت علیهم السلام

اهداف جزئی	آیه قرآن	حوزه و هدف
تنبه به لزوم شکر منعم تنبه به «تنزیه از کبر» به وسیله نماز	تنبه عظمی مصادیق عزت	۳- اعمال نماز پیام قرآنی صفحه ۶۲ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ ابراهیم/ ۴۰
علاقه‌مندی به خواندن نماز به جا آوردن نماز برای شکر خداوند مطابق روش تعیین شده از سوی خودش		
محبوبیت نماز نزد پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام		

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی
۴- اخلاق عفو و گذشت	پیام قرآنی صفحه ۶۵ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ شوری / ۴۰	تنبه عقی - تنبه به احساس خوشایند خود در مواجهه با عفو و گذشت دیگران - توجه به ناپسند بودن بدی کردن در برابر بدی دیگران
		مصادیق - عفو نسبت به کسی که به او بی ادبی یا اهانت کرده - پذیرفتن عذرخواهی دیگران - کمک کردن به کسی که به او کمک نکرده - پرهیز از یکدندگی روی نظر شخصی هنگام تصمیم گیری های جمعی
		عزت - الگو گرفتن از رفتار همراه با عفو پیامبر ﷺ و اهل بیت 

اهداف جزئی	آیه قرآن	حوزه و هدف
تنبه عقلی - توجه به حسن قرائت آیه الکرسی	۵- شعار استفاده از قرآن در زندگی صفحه ۶۶ آیه الکرسی و اهمیت آن بقره/ ۲۵۵	
مصادیق - ارزش و اهمیت آیه الکرسی (گنج فرستاده شده، قله قرآن...) - آشنایی با اثرات آیه الکرسی (حفظ شدن از خطرات، سلامتی...) - مداومت بر آیه الکرسی در مواقع مختلف (بعد هر نماز، قبل خواب...)		
عزت - الگوگیری از پیامبر ﷺ و امیرالمؤمنین علیه السلام در خواندن آیه الکرسی شب قبل از خواب - خواندن آیه الکرسی بعد از نماز به نیت سلامتی و حفظ امام عصر علیه السلام		

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی	
۶- اخلاق احسان (احسان به والدین)	پیام قرآنی صفحه ۷۴ وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا عنکبوت/ ۸	بنده عقی	- متذکر شدن به حسن احسان و خیر رساندن به دیگران قبل از درخواست آنها
		مصادیق	- تلاش برای خیر رساندن به والدین قبل از تقاضای آنها - ملزم دانستن خود در تشکر از زحمات والدین - دعا کردن در حق والدین - احساس شرم از کمک نکردن به والدین
		عزت	- کسب رضایت امام زمان عجل الله تعالی فرجه از طریق به دست آوردن رضایت و خوشحالی والدین - توجه به پدر امت بودن پیامبر صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین عجل الله تعالی فرجه

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی	
۷- اخلاق انصاف	پیام قرآنی صفحه ۹۸ وَأَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ حج / ۷۷ پیام قرآنی ص ۸۶ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ مائده / ۴۸	نبه عقلي	- سبقت جستن (پیش گرفتن) از دیگران در انجام خیرات - توجه به حُسن میزان قرار دادن خود در رفتار با دیگران (پایه و اساس انصاف)
		مصادیق	- رفتار با دیگران بر اساس قانون «آنچه برای خود می‌پسندی، برای دیگران هم بپسند» - محترم شمردن حق دیگران همان‌طور که دوست دارد حق خودش محترم شمرده شود (در خانه و مدرسه) - به زبان نیاوردن خطا و اشتباه دیگران و حفظ آبروی آنها - اکراه نسبت به اینکه کسی را از چشم دیگران بیندازد
		تذکره	- برترین کار نیک، پیروی از امیرالمؤمنین علیه السلام بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی
۸- اخلاق اظهار نظر نکردن هنگام نادانی	پیام قرآنی صفحه ۸۹ قُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا طه/ ۱۱۴	توجه به قبح سخن گفتن بدون علم توجه به از بین رفتن اعتماد بین افراد در اثر بیان سخنان بی پایه و اساس
	وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ اسرا/ ۳۶ پیام قرآنی صفحه ۱۱۰ وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ يُنْتَهَمُ شوری/ ۳۸	تلاش برای نظر ندادن در جاهایی که آگاهی کافی ندارد بازگو نکردن مطالبی که از صحت آنها اطمینان ندارد توجه به لزوم مشورت با پدر و مادر و معلم جهت افزایش آگاهی
		به کارگیری توصیه امیرالمؤمنین (علیه السلام) (وَلَا تَقُلْ مَا لَا تَعْلَمُ: آنچه که نمی دانی مگو) مراجعه به اهل بیت (علیهم السلام) در زمینه آگاهی از امور دینی (شوری ۳۸)

اهداف جزئی	آیه قرآن	حوزه و هدف
توجه به حسن احسان بدون منت گذاشتن یا تحقیر دیگران اعتقاد به پسندیده بودن احسان در مقابل اسائه و بدی	پیام قرآنی صفحه ۱۱۳ وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ قصص / ۷۷	۱- اخلاق احسان
تلاش جهت خیر رساندن به دیگران بروز دادن خوشحالی و تشکر در وقتی که مورد احسان قرار می گیرد رفتن سراغ کسی که با او قهر کرده است اعتنا کردن به کسی که به او اعتنا نمی کند توقع تشکر و جبران نداشتن از دیگران گذشت نسبت به کسی که رفتار بدی با او داشته		
شناخت مصادیق احسان امام عصر علیه السلام به ما الگوگیری از صفت احسان اهل بیت علیهم السلام سعی در احسان جهت کسب رضایت امام عصر علیه السلام		

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی
۱۰- اخلاق صداقت	پیام قرآنی صفحه ۱۲۲ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا بقره/ ۸۳	توجه به حُسن رفتار نیک و گفتار نیکو داشتن با همه انسان‌ها توجه به «دروغ‌گویی» به عنوان مهم‌ترین مصداق بداخلاقی توجه به قبح استفاده از دروغ به منظور دور کردن ضرر از خود و یا کسب منفعت توجه به از بین رفتن اعتماد بین افراد در اثر دروغ‌گویی
		پرهیز جدی از دروغ با وجود انجام هر خطایی (مانند نقص تکلیف) دوری از شوخی‌های دروغین پرهیز از قسم خوردن (راست یا دروغ) تلاش برای برقراری آرامش در زندگی خود و دیگران از طریق راست‌گویی
		دقت در صحبت کردن مطابق واقعیت برای کسب رضایت خدا و امام زمان علیه السلام توجه به نهی شدید پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام از دروغ‌گویی الگوگیری از سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و اهل بیت علیهم السلام در راست‌گویی و پرهیز از دروغ

حوزه و هدف	آیه قرآن	اهداف جزئی	
۱۱- معاد نتیجه اعمال	پیام قرآنی صفحه ۱۰۱ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ زلزال / ۸ و ۷	تجلی	- تنبه به حسن انجام کارهای خوب کوچک یا بزرگ با توجه به اثرات آنها - تنبه به قبح انجام کارهای بد (هرچند کوچک) و توجه به عواقب آنها
			- ایجاد رغبت برای انجام کارهای خوب (هرچند کوچک) - علاقه به کسب نعمات بهشتی با انجام کارهای خوب کوچک و بزرگ - دیده شدن کوچکترین اعمال ما (خوب یا بد) توسط خداوند
		تذکر	- به کارگیری سفارش امام رضا علیه السلام در صدقه دادن کودک با دست خود (هرچند بسیار اندک)

داستان‌های قرآنی

ویژه پایه سوم دبستان

اهداف	درس	موضوع	
- بایک نمونه از معجزات حضرت ابراهیم علیه السلام (پیدایش چشمه زمزم در ماجرای هاجر و اسماعیل) آشنا شوند. - با توجه نسبت به قداست شهر مکه، به اهمیت آن پی ببرند و مختصراً با فضیلت کربلا و آب فرات نیز آشنا شوند.	انس با قرآن کریم ۳ صفحه ۶۷ سوره ابراهیم آیات ۳۶ تا ۴۱ داستان چشمه زمزم	حضرت ابراهیم علیه السلام	۱

اهداف	درس	موضوع	
- با زندگی حضرت موسی علیه السلام به عنوان یکی از پیامبران بزرگ الهی و گوشه‌ای از معجزات ایشان آشنا شوند. - چگونگی دعوت حضرت موسی علیه السلام به سوی خدا پرستی و مخالفت فرعون با این دعوت را بدانند.	انس با قرآن کریم ۶ صفحه ۷۹ سوره طه آیات ۱۵ تا ۲۸ داستان پیامبری حضرت موسی علیه السلام انس با قرآن کریم ۹، صفحه ۹۱ سوره طه آیات ۴۰ تا ۴۷ داستان به سوی مبارزه بزرگ	حضرت موسی علیه السلام	۲

اهداف	درس	موضوع	
- با دانستن چگونگی پیروزی حضرت موسی عليه السلام بر جادوگران و ایمان آوردن آنها، به قدرت خداوند بیشتر پی ببرند.	انس با قرآن کریم ۱۲، صفحه ۱۰۳ سوره شعراء آیات ۴۱ تا ۵۰ داستان پیروزی حضرت موسی	حضرت موسی عليه السلام	۲

اهداف	درس	موضوع	
- توسط آشنایی با دلاوری امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگ با دشمنان پیامبر صلی الله علیه و آله ، به آن حضرت محبت بیشتری پیدا کنند.	انس با قرآن کریم ۱۵ صفحه ۱۱۵ سوره عادیات داستان صبح پیروزی	پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله	۳

